

HEKSLOOT 1973.

Ook dit jaar is door de V.W.G. het weidegebied, groot 140 ha., rond de Heksloot op broedende en aanwezige vogels het gehele jaar geïnventariseerd.

Ondanks het lange winterse weer toch een goed broedseizoen.

23 feb. op drie kilometer hoogte boven ons land vroor het twintig graden bij windkracht tien. In tegenstelling tot maart 1972 toen een vroege lente-warmtegolf voor hoge temperaturen zorgde, kwam de temperatuur nu niet boven 8 à 9 C° doordat de aanwezige lucht met een noordoostenwind werd aangevoerd en nog te koud bleef. Half april nog veel sneeuw. De bovenlucht ook ongewoon koud waarbij de vorstgrens op 500 meter hoogte lag en op vijf kilometer een temp. van min. 32 C° werd waargenomen.

Overzicht Broedvogels.

Wilde eend	17	Grutto	11
Wintertaling	2	Tureluur	4
Slobeend	3	Kemphaan/hen	1
Knobbelzwaan	2	Veldleeuwerik	3
Waterhoen	4	Rietzanger	1
Meerkoet	11	Graspieper	4
Scholekster	3	Rietgors	2
Kievit	13	Huismus	3

Overzicht van de aanwezige vogels.

- FUUT: Komt in tegenstelling met het Noorder Spaarne hier weinig voor. In april driemaal, mei, juni en sept. eenmaal aanwezig, met veelal 1 eks., alleen op 29 apr. 2 eks. Op 20 mei en 10 juni twee jongen gezien bij fort zuid.
- GEOORDE FUUT: In 1972 een waarneming in het begin van het jaar, nu op Tweede Kerstdag een enkel eks. in water langs het Molenpad.
- DODAARS: Weinig aanwezig, meer in het Noorder Spaarne, alleen op 28 oktober en 26 december resp. 2 en 1 eks. in fortgracht.
- BLAUWE REIGER: Het gehele jaar aanwezig met meestal drie tot negen stuks. Tussen half juli en begin sept. groeit het aantal tot 16, met een uitzondering op 29 juli van 26 stuks. Alleen op 2 dec. door ijs verdreven naar het Noorder Spaarne. Een paar maal gezien dat de reiger een aal ving, zoals op 9 sept. een van wel 40 cm. lang. Lange tijd hield de

reiger de kop van de aal tussen de snavel, terwijl het slachtoffer enkele malen de rest van zijn lengte als een slang om de snavel van de reiger sloeg. Met één beweging van de snavel kronkelde de aal telkens weer terug. Waarom heeft de reiger, zoals meermalen is gezien, een lange tijd nodig om een aal te verorberen en niet zoals met een voorn-tje of bleitje dat eenmaal gevangen, in de goede stand met de kop in de reigersnavel een, twee, drie naar binnen wordt gewerkt?

LEPELAAR: Vier waarnemingen, waarvan drie maal een eks. op 20 mei, 10 en 11 juni. 26 aug. twee stuks, die de gehele ochtend bij elkaar bleven en al om half zes aanwezig waren.

WILDE EEND: Het gehele jaar aanwezig met 38 tot 112 eks. Eerste jongen gezien op 29 april en wel 8 stuks. Na 12 mei liep het aantal jongen snel op tot 15³, 27⁸, en op 17 juni 73¹⁶, met een nest van 7 eieren. Op 29 juli nog 8¹ donsjongen. Begin dec. de meeste eenden in het Spaarne, daar alle sloten en grachten waren dichtgevroren op de koudste 1 dec. van deze eeuw.

WINTERTALING: Tussen 18 maart en half juni 3 paren, waarvan 2 met zekerheid hebben gebroed. In juli door het hoge gras geen waargenomen, na 26 aug. weer gezien. 28 okt. 10 stuks en 11 nov. 63♂ en 69♀, 2 dec. door ijs in de slootjes geen opgemerkt.

ZOMERTALING: Alleen op 22 april een ♂ en ♀ aanwezig.

SMIENT: Aanwezig tot half maart en wederom terug half okt. Komt maar weinig op land en in de fortgrachten voor, meestal boven het gebied rondvliegend of van en naar Mooie Nel. Tot 18 maart gezien met 43 tot ± 200 eks. en vanaf 14 okt. tot eind dec. met 27 tot ± 250 stuks.

SLOBEEND: Van begin april tot eind okt. max. 9 stuks. 25 april een nest waargenomen. Vanaf half mei twee paartjes met 4 en 5 jongen. Zoals elk jaar in de eerste helft van aug. veel overvliegende eks. naar zuidwest. Na de 3 ♂♂ en 39♀ op 28 okt. hier geen Slobeenden meer gezien.

KUIFEEND: Van jan. tot eind april aanwezig met 10 tot 23 stuks. Tussen begin mei en half sept. geen gezien, zodat weer elders is gebroed. Vanaf 23 sept. weer een enkel eks. aanwezig. Twee dec. zaten ze in het Spaarne, door het hier aanwezige ijs. 16 dec. 19 stuks.

- TAFELEEND:** Vanaf begin van het jaar tot 18 maart aanwezig met drie tot twaalf stuks. Grootste aantal op 18 feb. met 9♂ en 3♀♀. Op 2 dec. in het Noorder Spaarne nog vier stuks. Toen alle zwemvogels door ijs verdreven, zich daar ophielden.
- NONNETJE:** Slechts eenmaal gezien en wel op 11 feb. met 2♂♂.
- BERGEEND:** Vanaf 4 maart tot en met 17 juni geregeld aanwezig. Tot 12 mei een ♂ en ♀ en hierna alleen de woerd. Op 30 sept. nog twee stuks. 22 april twee baltsende paren. Dat er in de bunkers, zoals werd verteld, zou zijn gebroed, hebben wij niet kunnen konstaten. Wel is dit het geval aan het B-kanaal.
- KNOBBELZWAAN:** Gehele jaar aanwezig op begin dec. na, toen ijs en sneeuw ze het Spaarne deden verkiezen. In jan. en feb. wel tot 27 stuks aanwezig die zich hierna in de Velserbroekpolder en elders ophielden, maar in mei weer terugkeerden, waarvan minstens de helft is afgeschoten. Begin april eerste nest. 20 mei een paar met 6 jongen. De twee broedparen hebben 6 en 4 jongen grootgebracht.
- KLEINE ZWAAN:** Op 11 en 18 feb. aanwezig met acht stuks w.o. 2 juv.
- TORENVALK:** In twee perioden boven het terrein gezien en wel viermaal tussen 11 feb. en 29 april en driemaal tussen 30 sept. en 26 dec. telkens een eks. De stille hoop om gevolgen van het broedende paar in de toren van de kerk aan de Rijksstraatweg hier te kunnen waarnemen, is niet in vervulling gegaan.
- PATRIJS:** Komt hier maar weinig voor. Op 22 en 29 april resp. 2 en 3 stuks. 10 juni twee eks. aanwezig die door de Kieviten werden aangevallen. Hierna alleen nog op 23 sept. met één en 14 okt. met 6 stuks.
- WATERRAL:** Na lange tijd weer waargenomen, nadat sinds 6 jan. 1968 geen enkel eks. was opgemerkt. 18 mrt. 1 eks. in het riet langs de Nieuwe Rijkweg en 29 juli drie stuks in bijna door gras overwoekerde greppel.
- WATERHOEN:** Van begin jan. tot half april 11 tot 48 eks. Na half april tot eind aug. minder. Tussen 26 aug. en eind dec. 14 tot 46 eks. Eerste jongen 29 april en 29 juli nog 3 donsjongen.
- MEERKOET:** Het gehele jaar aanwezig, alleen 2 dec. door ijs en sneeuw vanuit het Spaarne 160 rondvliegende eks. boven het gebied hier. Tot 18 maart 223 tot 1090 stuks. Van begin april tot

eind juli veel en veel minder n.l. max. 51 eks. Eind aug. neemt het aantal weer toe en wel tot 614 op 26 dec. Begin april eerste nest en eind mei 5 jongen. 17 juni 31² jongen en 15 juli nog 6 donsjongen.

SCHOLEKSTER: Van 11 feb. tot 26 aug. aanwezig met 3 tot 27 stuks. Eerste balts en copulatie begin maart. Tussen 3 en 17 juni vijf jongen van drie paren gezien. 5 aug. een vleugellam eks. langs de Spaarndamseweg.

KIEVIT: 28 jan. en 11 feb. resp. 2 en 39 eks. 18 feb. geen, maar vanaf 4 maart de eerste baltsende eks. Jonge Kieftjes gezien tussen half mei en half juni o.a. 17 juni 13⁶. Tussen begin maart en half juni aanwezig met 29 tot 52 eks., maar dan loopt het aantal snel op tot 523 eks. op 11 nov. 29 en 30 nov veel trek in zuidelijke richting. 2 dec. een troepje van 35 boven het terrein rondvliegend, dat uiteindelijk ook naar het zuiden vloog. Op 16 dec. nog 2 en 26 dec. nog 6 eks.

GOUDPLEVIER: Vanaf 15 juli tot 11 nov. aanwezig al of niet tussen de Kievitten, met 9 tot 88 stuks. De meeste gezien op 23 sept. ± 88, 30 sept. 61 en 14 okt. 83 eks. In sept. okt en nov. bevonden honderden zich in de Velserbroekpolder.

WATERSNIP: Tussen 4 maart en 22 april aanwezig met 2 tot 8 stuks. Hierna weer present vanaf 15 juli tot 16 dec. Vanaf 23 sept. tot en met 11 nov. met 19 tot 73 stuks. Na 11 nov. nog geregeld drie stuks. Deze snip is in de eerste uren na zonsopgang zeer bedrijvig, hierna heel rustig.

BOKJE: Slechts twee waarnemingen van een eks. op 20 mei en 14 okt.

WULP: Tot begin april aanwezig met vier tot acht stuks op de uitzondering van 1 feb. na toen er 32 waren. Op 28 jan. vlogen ook nog 21¹ eks. over naar zuidoost. In juni op de 17e nog 8⁴ tijdelijk foeragerend. Hierna alleen nog op 23 en 30 sept. aanwezig met resp. 2 en 1 stuks.

GRUTTO: 26 feb. nog geen, maar 27 feb. om 08.00 uur ± 60 eks. aanwezig die wel in de nacht hier gekomen zijn. Begin maart de eerste baltsende Grutto. 1 april evenals bij de Kievit weinig bedrijvigheid door harde z.w. wind en lage temp. 7°C. 8 april weer baltsende en alarmerende grutto's. Eerste jongen op 12 mei. 17 juni 5 alarmerend en 9⁷ jongen. Waren tussen

- begin maart en half juli tot 27 stuks aanwezig, hierna spoedig een 69 eks. tot 15 juli. 15 aug. het laatste eks. gezien.
- OEVERLOPER: Alleen een eks. op 12 mei gezien dat neerstreek om kort hierna weer op te vliegen in de richting noordoost.
- TURELUUR: Van 4 maart tot en met 29 juli aanwezig met 2-10 stuks. 22 april een copulatie. Tussen 3 en 17 juni alarmerende en vijf jongen gezien van 4 paren.
- ZWARTE RUITER: Driemaal twee eks. gezien en wel op 13 en 26 aug. en de laatste op 28 okt. in winterkleed in droge greppel.
- KEMPHAAN/HEN: Aanwezig van 22 april tot en met 29 juli in klein aantal, alleen op 15 juli waren er 25 (10♂♂ en 15♀♀). Het broeden bleef beperkt tot één paar. Het nest bevond zich nu niet bij de bekende baltsplaats maar bij de fortgracht.
- KLUUT: Slechts overtrekkend waargenomen, en wel naar zuidwest op 13 en 26 aug. met resp. 14 en 16 stuks.
- GROTE MANTELMEEUW: Vanaf eind sept. slechts vier waarnemingen van tussen de 8 en 16 ad./juv. eks.
- KLEINE MANTELMEEUW: Tot begin maart aanwezig met 3 ad. tot een troep van 42 ad./juv. Vanaf 15 juli wederom gezien, eerst alleen met ad. eks. en wel 1.-10 tot en met 9 sept., maar vanaf 23 sept. troepjes ad./juv. van 14 tot 40 stuks.
- ZILVERMEEUW: In de eerste helft van het jaar niet gezien. Vanaf half juli aanwezig met ad./juv. troepjes van 8 tot 28 stuks.
- STORMMEEUW: Het gehele jaar aanwezig in kleine troepjes ad./juv. van 7 tot 21 stuks, met uitzondering van de periode 30 sept.-11 nov. toen 25-33 stuks aanwezig waren. Op 11 sept. vloog een troep van 55 stuks over naar zuidwest.
- KOKMEEUW: Het aantal nachtverblijvers 250-300 is groter en konstanter dan van de dagverblijvers, voor beide als maatstaf dat het vorst- en sneeuwvrij weer is. Van de overdag voorkomende eks. zijn twee perioden waargenomen, waarvan een met lagere en een met hogere totalen. Tot 17 juni 12 tot 123 stuks en hierna tot 26 dec. met max. 271 ad./juv. eks. Vanaf half juli waren ook veel le jaars eks. aanwezig.
- VISDIEFJE: Een paar dagen eerder aanwezig dan in 1972, maar enige weken eerder weer vertrokken. Vanaf 29 april tot en met 5 aug. geregeld present, veelal een enkel of twee eks., maar 17 juni 6³, 15 juli 4 en 5 aug. de laatste 3² eks.

- HOUTDUIF:** Het gehele jaar aanwezig met aantallen die veelal van dag tot dag grote tot zeer grote verschillen geven. Tussen het begin van het jaar en eind april nog enigszins konstant 31-67 eks., maar van begin mei tot eind dec. lopen de tellingen uiteen van 3 op 12 mei tot 79 op 30 sept.
- TORTELDUIF:** 26 aug. een eks. op stroomdraad van fort zuid in gezelschap van "diamant-(post)duif".
- TURKSE TORTEL:** Van de vijf waarnemingen zijn de meeste van overvliegende, slechts een enkele maal op de grond of in knotwilg.
Op 14 jan. één in knotwilg en 12 mei twee op weiland. Overvliegend op 5 en 26 aug. en 14 okt. met resp. $3\frac{3}{2}$, $3\frac{1}{2}$ en $4\frac{2}{2}$ eks.
- KOEKOEK:** Slechts driemaal, overvliegend naar N.O. 's morgens tussen 5 en 6 uur waargenomen en wel op 13 mei, 20 mei en 3 juni, telkens één eks.
- GIERZWALUW:** Vanaf 29 april tot en met 15 aug. boven het gebied gezien. Weinig op 29 april en op 15 aug., resp. 1 en 2 stuks. Van begin mei tot eind juli 6-18 stuks.
- WINDLEEUWERIK:** Het gehele jaar aanwezig met meestal 2-8 stuks. Meerdere op 11 feb. 11 stuks en 14 okt. 16 stuks. Van de drie broedparen half juni 4 jongen gezien. Grotere aantallen in de Velserbroekpolder.
- BOERENZWALUW:** 22 april $2\frac{2}{2}$ overvliegende eks. naar noordoost. Van 29 april tot en met 30 sept. aanwezig met 2 tot 19 stuks, dus meer dan in 1972. De meeste op 26 aug. Heeft wederom gebroed in de Velserbroekpolder, maar misschien ook in de boerderij bij begraafplaats.
- HUISZWALUW:** Twee dagen eerder aanwezig dan in 1972, nu op 4 mei. Tussen begin mei en eind sept. gezien met 2 tot 26 eks. Een kleine teruggang met vorig jaar; toen een paar maal 32 stuks. Heeft ook nu weer gebroed bij het machinegemaal bij fort zuid.
- GRASPIEPER:** Het gehele jaar aanwezig met 2 tot 18 stuks. Half april baltsende eks. Vanaf tweede helft mei jongen waargenomen van de vier broedparen.
- WITTE KWIKSTAART:** Twee waarnemingen, waarvan de eerste op 22 april en de laatste op 14 okt. met telkens één eks.
- GRAS KWIKSTAART:** Slechts op 28 okt. een doortrekkend eks. gezien, dat in de rietkragen neerstreek.

- WINTERKONING: In het riet langs de Nieuwe Rijkweg tweemaal waargenomen en wel 1 eks. op 14 jan. en 3³ eks. op 14 okt.
- KRAMSVOGEL: Tot 18 maart vaste gast met 15 tot 28 eks. In najaar altijd later dan in het duingebied, grotere aantallen. Weer present op 28 okt. Tot eind dec. 7 tot 44 eks. Het lage aantal op 2 dec. werd veroorzaakt door de aanwezige sneeuw die vanaf 27 nov. de weilanden een wit aanzien gaven.
- ZANGLIJSTER: Alleen 10 juni een eks. vlak bij de begraafplaats.
- KOPERWIEK: Tot 18 maart, evenals de Kramsvogel altijd aanwezig met 14 tot 39 eks. Weer gezien vanaf 14 okt., dus veertien dagen eerder dan de Kramsvogel. Ook bij de Koperwiek in de laatste drie maanden van het jaar grotere aantallen. Tussen 14 okt. en eind dec. 26 tot 62 stuks. Grote aantallen vooral op natte stukken weiland.
- MEREL: Deze lijsterachtige wordt veelal gezien langs de Nieuwe Rijkweg en tegen de bewoonde kom van Spaarndam; een enkele maal op de weilanden. Soms een enkele vogel maar ook wel twee of drie ♂♂ en ♀♀ samen. Wordt tussen eind april en half sept. hier weinig of niet gezien.
- TAPUIT: Slechts één waarneming: op 14 okt. in knotwilg bij fort Noord, van een enkel eks.
- KLEINE KAREKIET: Driemaal in het riet langs het molenpad en wel 11 mei 1, 26 aug. 2 en 9 sept. ook 2 stuks.
Heeft evenals voorgaande jaren gebroed in het riet van het moerasje op de hoek van de Slaperdijk en de Westlaan.
- RIETZANGER: Aanwezig van 22 april tot en met 30 sept. waarbij een afwezigheid in augustus. Een broedgeval, evenals in 1972 langs de Nieuwe Rijkweg in het riet.
- KOOLMEES: In het begin en eind van het jaar in het riet langs de Heksloot en in knotwilg langs Nieuwe Rijkweg. Aantal klein en wel 1-3 stuks.
- PIMPELMEES: Tot eind april weinig gezien, alleen 14 jan. en 22 april met 1-3 eks. Vanaf 23 sept. geregeld aanwezig met 2-4 eks. aan Heksloot en Nieuwe Rijkweg.
- RIETGORS: Twee broedparen op de vaste plaatsen. Evenals verleden jaar vanaf begin maart aanwezig, hoewel op 28 jan. 2 ♂♂ met 1 ♀ reeds hier waren gezien. Dit jaar is de Rietgors hier lange tijd

waargenomen en wel zonder onderbreking van 4 maart tot en met 28 okt., hoewel de vraag opkomt of de aanw. van sept. en okt. de broedvogels waren. Vanaf 20 mei van beide broedparen jongen gezien.

- GROENLING: Alleen op 18 maart vier stuks langs de Nieuwe Rijkweg.
- PUTTER: Weinig gezien, op 10 juni 4 en tussen 9 sept. en 28 okt. viermaal met 2-4 stuks, veelal op Akkerdistel.
- KNEU: Begin juni tweemaal 2 eks. gezien, vliegend met nestmateriaal naar de hier aangrenzende begraafplaats.
- VINK: Tussen 11 nov. en 26 dec. veelal aanwezig met enkele ♂♂ en ♀♀ langs de Spaarndamseweg op de grond tussen de heesterbeplanting.
- HUISMUS: Drie broedparen, zoals elk jaar, onder de dakpannen van het gemaal. Gehele jaar 8-35 eks. aanwezig, veelal aan Spaarndamseweg en Nieuwe Rijkweg.
- RINGMUS: Begin febr. vier stuks op de elfde en drie stuks op de achttiende. Hierna nog slechts eenmaal op 28 okt. met vijf stuks.
- SPREEUW: Het gehele jaar aanwezig met 11 tot 164 stuks. Heeft misschien ook in het gemaal gebroed. Vanaf eind mei bevonden er zich jongen tussen de volwassenen. Toen er op 20 okt. 87 eks. aanwezig waren, vlogen 372 in zes troepen over naar zuidwest.
- ZWARTE KRAAI: Het gehele jaar aanwezig met twee tot zeven eks. 4 maart twee stuks bij het oude nest op fort zuid, waar ook dit jaar met succes is gebroed en twee jongen zijn groot gekomen.
- BONTE KRAAI: Aanwezig tot 18 maart met twee tot zes stuks en vanaf 14 okt. met één tot vier stuks. In de herfst altijd later aanwezig dan in het duin.
- KUW: Gehele jaar aanwezig met veelal twee tot acht stuks, alleen 18 feb. 18, 12 mei 24 en 16 dec. 12 stuks. 15 april een eks. met zeer veel wit. De grote aantallen van vorig jaar ziet men hier niet meer, zou dit kunnen komen doordat de boer geen schillen e.d. kan bemachtigen om aan de koeien bij te voeren?
- EKSTER: Slechts een waarneming in knotwilg bij fort Noord van een enkel eks.

Namens de V.W.G.: mej. B.E. Vermunt en

E. Dijkstra
Indischestraat 131
HAARLEM-N.